

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 38 · 16. januar
Sesjonen 2017–2018

Møte tirsdag den 16. januar 2018 kl. 10

President: Ole mic Thom messen

Dagsorden (nr. 38):

1. Innstilling fra Stortingets presidentskap om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Jon Gunnes og Carl-Erik Grimstad om innføring av lobbyregister (Innst. 71 S (2017–2018), jf. Dokument 8:26 S (2017–2018))
2. Referat

*Minnetale over tidligere stortingsrepresentant
Tor Henriksen*

Presidenten: Ærede medrepresentanter!

Tor Henriksen ble første gang innvalgt til Stortinget i 1973. Han var da SFs kandidat fra Hammerfest og leder av Hammerfest SF. Han endte ikke bare øverst på lista, men ble valgt inn på Stortinget med god margin gjennom et brakvalg for Sosialistisk Valgforbund. Tor Henriksen sto trygt på partiprogrammet og nedla et stort arbeid i Stortingets sjøfarts- og fiskerikomité etter å ha sittet to år i sosialkomiteen. Han talte også samenes sak på et tidlig tidspunkt.

Tor Henriksen ble født i 1933 i Gamvik, gikk på gymnas i Alta og utdannet seg til ingeniør i Televerket. Han hadde vært medlem av kommunestyret for SF, både i Berlevåg og i Hammerfest.

Tor Henriksen var ikke opptatt av å besitte politiske verv. Han ønsket ingen renominasjon i 1977, så en annen kystrepresentant overtok førsteplassen på SVs stortingsliste, men uten å bli innvalgt.

Tor Henriksen opprettholdt kontakten med sin arbeidsplass i Televerket. Han var leder av teknisk stab i Hammerfest teleområde da han ble nominert og gikk tilbake til den samme stillingen. Han endte som divisjonssjef i Televerket for Nord-Norge.

Tor Henriksen beholdt partitilknytningen etter de fire årene på Stortinget. Han hadde lokale verv i Hammerfest kommune, ikke minst i Hovedutvalget for miljø og utvikling, og han var leder av Nei til atomvåpen.

Tor Henriksen døde fredfylt i november 2017, 84 år gammel.

Vi lyser fred over Tor Henriksens minne.

Representantene påhørte stående presidentens minnetale.

Presidenten: Den innkalte vararepresentant for Aust-Agder fylke, Jorunn Gleditsch Lossius, tar nå sete.

Det foreligger to permisjonssøknader:

- fra Høyres stortingsgruppe om sykepermisjon for representanten Kristian Tonning Riise fra og med 16. januar og inntil videre
- fra Sosialistisk Venstrepartis stortingsgruppe om sykepermisjon for representanten Mona Lill Fagerås fra og med 16. januar og inntil videre

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:
For Hedmark fylke: Eli Wathne
For Nordland fylke: Marius Meisfjord Jøsevold

Presidenten: Eli Wathne og Marius Meisfjord Jøsevold er til stede og vil ta sete.

Statsråd Anniken Hauglie overbrakte 2 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Presidenten: Representanten Bjørnar Moxnes vil fremsette et representantforslag.

Bjørnar Moxnes (R) [10:04:44]: Jeg vil på vegne av Rødt fremme et forslag om kraftkabler til utlandet.

Presidenten: Representanten Kari Elisabeth Kaski vil fremsette et representantforslag.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [10:05:12]: På vegne av representantene Karin Andersen, Torgeir Knag Fylkesnes, Gina Barstad, Marius Meisfjord Jøsevold og meg selv vil jeg framsette et representantforslag om opplysningsplikt for statsråder og statssekretærer.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:05:38]

Innstilling fra Stortingets presidentskap om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Jon Gunnes og Carl-Erik Grimstad om innføring av lobbyregister (Innst. 71 S (2017–2018), jf. Dokument 8:26 S (2017–2018))

Andre visepresident Morten Wold [10:06:12]: Forslaget om innføring av lobbyregister for Stortinget og regjeringen er fremmet en rekke ganger tidligere, faktisk fem ganger, i mer eller mindre samme form.

Presidentskapet har i sin innstilling, i likhet med de tidligere presidentskap som har behandlet tilsvarende forslag, gått imot forslaget, denne gangen med et mindretall bestående av Venstres representant i presidentskapet.

Flertallet i presidentskapet slutter seg i hovedsak til de argumenter som tidligere er fremført mot å innføre et lobbyregister. Jeg skal oppsummere de argumenter vi har lagt vekt på, relativt kortfattet.

Først er det imidlertid grunn til å påpeke at hele presidentskapet mener åpenhet om Stortingets virksomhet og beslutningsprosesser er viktig for å skape tillit mellom beslutningstakere og borgerne. Norges parlament skal være et åpent parlament, hvor alle kan følge saksbehandlingen og få god og oppdatert informasjon om arbeidet i Stortinget på en lett tilgjengelig måte.

En stor del av informasjonen som tilflyter stortingsrepresentantene om saker til behandling, er offentlig. Det gjelder både skriftlig og muntlig informasjon. Informasjonen finnes i offentlige saksdokumenter og i skriftlige uttalelser som er offentlig tilgjengelig, og gjennom komiteens åpne høringer eller i form av annen offentlig møtevirksomhet.

Hele presidentskapet deler også det syn at møter mellom politikere og lobbyister både er legitimt og nødvendig, og at den informasjonen som kommer fra interessegrupper, kan bidra til å opplyse saken. Det er en normal og nødvendig aktivitet for representantene å motta informasjon fra enkeltpersoner eller fra personer som opptrer på vegne av interesseorganisasjoner. Det er for øvrig bra at det er oppmerksomhet om lobbyvirksomhet. Hele presidentskapet er opptatt av at representantene skal være seg bevisst etiske dilemmaer som kontakten med ulike interessegrupper kan medføre.

Flertallet i presidentskapet har etter en helhetlig vurdering kommet til at det ikke vil anbefale Stortinget å vedta forslaget om å innføre lobbyregister. Et lobbyregister vil ikke nødvendigvis føre til mer transparens eller åpenhet i forholdet mellom representantene og andre samfunnsaktører. Tvert imot vil det kunne komplisere representantenes tilgang til informasjon.

Det er et viktig prinsipp at vi bør ha tillit til at den enkelte representant selv er i stand til å vurdere den informasjonen som mottas, på et selvstendig grunnlag. Representantene bør ha mulighet til å motta konfidensiell informasjon, og den som gir slik informasjon, bør kunne være anonym. Registreringsplikten vil dessuten lett kunne omgås ved at møtevirksomhet flyttes ut av Stortinget og inn på andre arenaer. Spørsmålet er om det er noe vi ønsker.

Det er også verdt å merke seg at et lobbyregister, slik det er foreslått, heller ikke vil fange opp rådgivning gitt av PR-byråer til de personer og organisasjoner som oppsøker stortingsrepresentantene. Registeret vil i så måte gi inntrykk av å gi en oversikt som ikke fullt ut gjenspeiler realitetene. Det hører også med at et lobbyregister vil være arbeidskrevende å håndtere, og at det ofte vil være uklart om en kontakt skal registreres.

Om den delen av forslaget som gjelder regjeringen, vil jeg si at den selv bør vurdere om en registreringsordning er hensiktsmessig for sin del. Vi har i Norge en forvaltningspraksis som ivaretar mange av de hensynene som et lobbyregister er ment å ha. Det er i den forbindelse et viktig poeng at de velbegrunnede unntak som offentlighetsloven gir fra offentlighetsprinsippet, vil kunne komme i konflikt med en registreringsordning som foreslått.

Det er klart at omfattende lobbyvirksomhet kan gi økonomisk sterke og velorganiserte særinteresser større påvirkningskraft enn andre viktige interesser som ikke besitter slike ressurser.

Avslutningsvis: Nettopp derfor er det viktig med en lav terskel for kontakt mellom stortingsrepresentanter og ikke-profesjonelle aktører. Det må ikke bli slik at bare de som har registrert seg i et lobbyregister, skal ha adgang til representantene. Det er verken samfunnet eller representantene tjent med.

Femte visepresident Abid Q. Raja (V) [10:11:02]: Jeg vil innlede med å si at den frykten for lobbyregistre som mine kollegaer i presidentskapet gjør seg til talsmenn for, framstår som noe underlig. Det er vanskelig å forstå hvorfor det skal være så vanskelig for oss her i Norge, når de får det til f.eks. i Canada, i EU og i USA. Det er også spesielt å høre representanten som hadde ordet nå, som også representerer Fremskrittspartiet, som jo ellers idealiserer amerikansk politikk i stort. Der har man verdens sterkeste og mest omfattende lobby, og der klarer de å ha full åpenhet rundt dette – uten problemer, uten at møter blir flyttet, uten at det er hemmelighold. De klarer å ha åpenhet rundt dette til tross for sin omfattende lobby. Da skulle det bare mangle at vi kunne klare det samme her i Norge, når både USA og f.eks. EU kan klare det.

Det er faktisk slik at åpenhet rundt lobbyvirksomhet bidrar til et samfunn som gir vanlige borgere bedre innsikt i maktforholdene og i hvem som påvirker politiske avgjørelser. Hva er egentlig problemet med å innføre lobbyregister? Jeg kan ikke se at flertallets argumentasjon i innstillingen gir et godt svar på det.

Det er klart at det vil kreve noen ressurser å innføre og følge opp et slikt register. Det gjelder imidlertid alle gode tiltak for mer åpenhet i nasjonalforsamlingen og forvaltningen. Offentlighetsloven er f.eks. sikkert til stort bry for dem som må behandle innsynsbegjæringer. Men gjør det at noen i denne salen mener at vi bør avvike den loven? Det tviler jeg sterkt på.

Et annet eksempel er åpne komitéhøringer. Det er grunn til å minne om at argumentene mot slike høringer i sin tid var ganske nøyaktig de samme som nå brukes mot å innføre lobbyregister.

Det er også grunn til å minne om at forslaget om åpne komitéhøringer som hovedregel her i Stortinget ble fremmet av Venstre, sammen med forslag om innføring av lobbyregister, da det ble fremmet første gang for 17 år siden.

Representantforslaget den gangen førte til det systemet for åpne høringer som vi nå alle nyter godt av, mens det som gjaldt lobbyregister, fortsatt må framføres her av representanter fra Venstre, som i dag.

Det bør ikke være veldig vanskelig å innføre et lobbyregister i Stortinget. Det finnes allerede et besøksregister for alle som besøker Stortinget. Åpenhet rundt dette besøksregisteret hva angår lobbyvirksomhet, vil neppe by på store utfordringer. Det er for øvrig liten grunn til å tro at møtevirksomhet i særlig grad vil flyttes ut av Stortinget av den grunn.

Jeg er selvfølgelig enig i at det å påvirke politikk gjennom lobbyvirksomhet er legitimt, og det bidrar ofte til bedre avgjørelser. Det kan iallfall bidra til bedre avgjørelser. Men det å ønske mest mulig åpenhet rundt slik påvirkning er også legitimt. Den åpenheten vil faktisk også bidra til bedre avgjørelser.

Det er et paradoks at kommunikasjonsbransjen selv i stor grad er positiv til opprettelsen av et lobbyregister. Hvorfor skal da vi som stortingsrepresentanter stå i veien for at det blir mer åpenhet rundt dette?

Jeg ønsker meg en mer imøtekommende holdning når det gjelder muligheten for å kunne utforme et lobbyregister som passer til vår politiske kultur og til kulturen på Stortinget. Man har funnet ulike måter å regulere lobbyvirksomhet på i ulike land. Det er ikke gitt at Norge skal lage en kopi av det man finner i andre land. Forslaget i denne saken går da også ut på at det skal utarbeides forslag til registreringsordninger som passer for henholdsvis Stortinget og regjeringen.

Det vil styrke det norske demokratiet om det blir økt innsyn i lobbyvirksomheten overfor Stortinget og regjeringen. Det vil gi økt innsyn i maktforholdene i samfunnet. Det vil dessuten være bra for omdømmet til alle oss som har vårt daglige virke her i Stortinget.

Med det tar jeg opp de forslag som jeg har fremmet i innstillingen.

Presidenten: Representanten har tatt opp de forslagene han refererte til.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [10:15:36]: Debatten om opprettelse av lobbyregister begynner å nærme seg en tradisjon i denne sal. Forslaget om lobbyregister har blitt fremmet gjentatte ganger, for så å bli nedstemt i Stortinget. Dette til tross for at alle partier er opptatt av å understreke viktigheten og betydningen av mer åpenhet. En kunne derfor håpe at debatten nå hadde flyttet

seg i riktig retning, og at vi i fellesskap kunne kommet fram til noen forslag som alle kunne levd med.

Jeg mener lobbyvirksomhet er bra. Jeg har selv vært lobbyist da jeg jobbet i miljøbevegelsen, og folkevalgte må bli møtt med argumenter og kunne la seg påvirke og overbevise av dem. Det er en viktig del av den demokratiske samtalen. SV avholder til og med årlige lobbykurs for organisasjoner som normalt ikke har råd til å hyre inn lobbyister. Formålet med økt åpenhet om dette fra vår side er derfor ikke å bekjempe lobbyvirksomhet, men det handler om å øke åpenheten om den. La meg trekke fram to viktige argumenter for det.

For det første bør det, helt prinsipielt, være så mye åpenhet som mulig om det som skjer på Stortinget. At offentligheten får innsyn i hvem som jobber med å påvirke de folkevalgte, er et gode.

For det andre vil dette gi verdifull innsikt i hvilken type påvirkere som får mest innpass hos de folkevalgte. Et lobbyregister kan bidra med en systematisk oversikt over hvilke interesser i det norske samfunnet som i størst grad benytter seg av muligheten til å påvirke stortingspolitikkerne. Det er neppe noen som kommer til å bli veldig overrasket i dag når de ser hvilken type organisasjoner som prater med hvilke politikere, men det vil likevel kunne gi oss viktig kunnskap om det som skjer, og det vil sikkert også kunne bidra til å avmystifisere slike kontaktmøter. Det siste tror jeg er ganske positivt, når vi ser at altfor mange tror det er mer vanskelig enn det er å ha kontakt med oss på Stortinget.

Jeg merker meg at presidentskapets flertall mener at et slikt lobbyregister vil være arbeidskrevende å håndtere. Jeg avviser ikke at det kan bli ekstraarbeid, men det er vanskelig å se for seg at det vil bli veldig mye mer omfattende. Det er ikke sånn i dag – som vi alle merker – at det bare er å slentre inn på Stortinget. Når eksterne kommer hit på møter, må vi melde fra til sikkerhetsseksjonen om hvem som kommer, de må gå gjennom sikkerhetskontrollen, og de må få utdelt besøkskort. Og selv oppretter jeg kalenderhendelser og inviterer gjerne andre i SVs stortingsgruppe eller i andre partier til å bli med på møtet, om det er aktuelt.

Samtidig mener jeg at flertallet i presidentskapet peker på noen viktige problemstillinger. Det er viktig at vi ivaretar muligheten for at representantene skal kunne motta konfidensiell informasjon, og at den som gir slik informasjon, forblir anonym. Dette må selvsagt ivaretas når et slikt regelverk blir utformet.

Flertallet trekker også fram at rådgivning gitt av PR-byråer til de personene og organisasjonene som oppsøker stortingsrepresentantene, ikke vil framkomme av et slikt register. Det er selvsagt riktig. Det vil også være umulig å kartlegge alle former for påvirkningssamtaler som foregår, f.eks. på konferanser eller i uformelle sam-

menhenger. Men det er et heller dårlig argument mot mer åpenhet på ett felt at det ikke vil innebære mer åpenhet på andre felt. Det er heller ikke sann at møter på Stortinget skjer i hemmelighet i dag. Det skjer ganske ofte at folk som kommer på besøk til meg, stopper i gangene for å hilse på andre som de kjenner.

I 2014 holdt stortingsrepresentant Bård Vegar Solhjell et innlegg da samme forslag som vi her diskuterer, var oppe til behandling. Han trakk da fram at et viktig spørsmål framover kommer til å være

«spørsmålet om opne kundelister, fordi det er ein klar auke i tendensen til rekruttering i politikken frå kommunikasjonsbyrå og andre selskap der det er aktuelt at dei som innehar verv, må fortelje kven dei har jobba for før, kva dei nyleg har hatt binding til, fått pengar av, lært av osv.»

Dette var aktuelt på den tiden, og jeg mener at det nylig har blitt ytterligere aktualisert da det kom fram at en av statsrådene i den sittende regjeringen har tatt betalt for å påvirke eget parti mens hun hadde et høytstående tillitsverv der og møtte som vara til Stortinget. Akkurat den saken er i grunnen verst for det aktuelle partiet, etter min mening, men det er likevel helt avgjørende for tilliten til politikere at vi kan være trygge på at denne typen bindinger og rolleblandinger ikke forekommer. Vi trenger alle sammen å snu hver eneste sten for å sørge for økt åpenhet og mer informasjon om hvordan påvirkning skjer.

Derfor har vi i SV i dag også fremmet forslag om opplysningsplikt for statsråder og statssekretærer, og det er et mer helhetlig forslag til lovendring for å sikre denne opplysningsplikten om både oppdragsgivere og oppdragets innhold, som nylig har blitt aktualisert. Jeg håper derfor det er mulig å danne flertall for det forslaget, som er mer omfattende og mer dekkende enn det løse forslaget som er fremmet til denne saken.

At det er uenighet i denne salen om en sak, er åpenbart ikke noe nytt, men det ser dessverre ut til å være liten interesse hos flertallet for å komme fram til ordninger som gjør at vi får mer åpenhet om påvirkningsarbeidet som foregår. Hvis flertallet i presidentskapet mener at de forslagene som her foreligger, er problematiske, burde det vært framlagt alternative forslag framfor å avvise det i sin helhet. Hvordan ønsker flertallet at vi skal oppnå økt åpenhet om lobbyvirksomhet? Kan vi tolke de manglende forslagene som at flertallet dermed er fornøyd med dagens situasjon?

For fire år siden etterlyste SV at presidentskapet tar ansvar for å inkludere de partiene som ikke er representert i presidentskapet, i viktige saker som dette. Presidentskapet har ved flere anledninger innkalt til møte med de parlamentariske lederne for å drøfte ulike temaer, som godtgjørelser til stortingsrepresentantene og

tidspunkt for stortingsmøtene. Saken om lobbyregister bør også kunne anses som en viktig sak til at presidentskapet kunne tatt en sånn runde med de øvrige parlamentariske lederne – ikke minst i lys av at denne debatten kommer tilbake med jevne mellomrom. Så selv om konklusjonen fra presidentskapet nok ikke ville blitt annerledes, kunne vi i fellesskap satt i gang en prosess for å sikre den åpenheten som jeg tror vi alle kan være enige om at vi er for.

Bjørnar Moxnes (R) [10:23:03]: I dag skal Stortinget behandle et forslag fra Venstre om å innføre et lobbyregister for Stortinget og regjeringen. De store, etablerte partiene går imot lobbyregister – altså Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Senterpartiet. Kun Venstre støtter sitt eget forslag i innstillingen fra presidentskapet. Det forbauser oss i Rødt at alle de store partiene er imot et lobbyregister i innstillingen fra presidentskapet. Det er nettopp de store, etablerte partiene som burde ta bekymringen for tilliten til politikere og til de politiske institusjonene på alvor. I mange andre land ser vi at det nettopp er disse partiene som rammes hardest av økende politikerforakt, og det er nok av ferske eksempler som etter vårt syn viser behovet for mer åpenhet i politikken.

Overgangene mellom politikk og lobbybransjen, svingdøren mellom politikk og lobby, er en ny trend blant toppolitikere i Norge. Den ene dagen er de folkets ledere, den neste dagen er de pengemaktens tjenere, og demokratiet sitter igjen med svarteper. Dette skiftet er tydelig i et historisk perspektiv. I etterkrigstiden var det et mindretall av politikere som gikk til et annet yrke enn det de opprinnelig kom fra, når de forlot politikken, og for dem som skiftet beite, var tendensen at de gikk over til lederstillinger i det offentlige. Datidens politikerelite vekslet i liten grad inn sin politiske kapital i ledende stillinger i næringslivet eller i PR-bransjen. Dagens politikere er av et annet kaliber. Det store flertallet av dem som nå forlater politikereliten, kommer seg høyt opp i samfunnet, og mange blir også lobbyister for pengesterke interesser.

Så kan man spørre seg om dette egentlig er et problem. Rune Gerhardsen sa følgende da han annonserte at han skulle jobbe i påvirkningsbransjen.

«Jeg skal ikke selge nettverk, men kunnskap om politiske prosesser. Det står i lærebøkene i statsvitenskap, den er tilgjengelig for alle.»

I samme intervju sa han også:

«Jeg vil jo gjetten på at det vil dukke opp interessenter fra både organisasjonslivet og det private næringslivet, når det blir kjent hva jeg kan tilby innen generell myndighetskontakt og kunnskap om hvordan man kan tilnærme seg ulike beslutningstakere.»

Det ene av disse utsagnene kan ikke være riktig hvis det andre er det – og omvendt. Det er ikke lett å være salgsmann og samtidig snakke ned det man selger.

Den økende personellflyten fra politikk til næringsliv kan på lengre sikt undergrave politikernes tillitsbaserte makt. En ting er at folk gjør karriere i politikken, en annen sak er at stadig flere bruker politikken som et springbrett til attraktive jobber høyt oppe i den kommersielle sektoren. De selger sin politiske kapital til høystbydende, og flere ender opp i posisjoner der de fremmer andre interesser enn de gjorde tidligere, i sine folkevalgte verv.

Det må være lov å skifte standpunkt, men overgangene styrker mistanken om at aktøren også har hatt egen vinning som formål for sitt virke, kanskje også som politiker. Allmenn stemmerett, storting, kommunestyre, fylkesting – alt dette er ment å balansere pengemaktens innflytelse over samfunnet. Stemmeseddelsens makt skal være en tung motvekt til pengeseddelsens makt, men folkestyret svekkes når folkestyrets ledere er til salgs til høystbydende.

I tillegg til å stemme for forslagene fra Venstre fremmer vi et løst tilleggsforslag med hensikt om å kartlegge statsråders og statssekretærers tidligere oppdragsgivere der vedkommende har arbeidet for å fremme politiske eller næringsmessige interesser. Ordlyden er nesten identisk med det forslaget som i forrige periode ble støttet av Senterpartiet, SV, Venstre og Arbeiderpartiet. Hvis disse partiene i dag stemmer slik de gjorde ved forrige stortingsperiodes behandling, vil det i dag være flertall på Stortinget for å be regjeringen utarbeide en sånn type registreringsordning. Jeg håper dette kan få flertall i Stortinget i dag.

Presidenten: Representanten Bjørnar Moxnes har tatt opp det forslaget han refererte til.

Fjerde visepresident Nils T. Bjørke (Sp) [10:28:30]: Senterpartiet meiner det skal vera openheit i norsk forvaltning. Det har Senterpartiet tydeleggjort fleire gongar. Partiet fekk gjennomført offentleglova, og me er det første partiet som opna landsmøta våre for all presse. Så kvifor røystar me imot forslaget om eit lobbyregister?

No har saksordføraren gjort greie for nokre sider av saka her, men den største utfordringa med eit slikt register trur eg er at profesjonelle alltid finn løysingar på dette. Dei som kanskje synest dette er mest krevjande, er dei tilfeldige som har lyst til å besøkja oss og møta oss. Det er dei som ikkje har ein stor organisasjon rundt seg, men som har saker som dei brenn for, og vil ta opp. Dei profesjonelle klarer alltid å finna løysingar på å få den kontakten utan at det vert registrert, når dei føler behov for det.

Me må ha tillit til at representantane får besøk her og veit korleis dei skal handsama informasjon. Det er òg viktig for meg at folk skal kunna ta kontakt og gjera det utan at dei vert synleggjorde.

Det er ikkje dei som kjem til Stortinget for å ha møte med oss, som er den store utfordringa. Det er heller slik at kommunikasjonen har vorte profesjonalisert. Kommunar og fylkeskommunar får i større grad hjelp til å fremja bodskapet sitt, anten frå eigne kommunikasjonsavdelingar eller frå innleigd hjelp. Organisasjonane byggjer opp store kommunikasjonsavdelingar som finn nye måtar å gjera dette på. Eg trur faktisk dette kan verta eit register som vert ei sovepute for oss, utan at me klarer å få tak i dei store utfordringane.

Me i Senterpartiet vil røysta for Raudts forslag, forslag nr. 3. Det er eit bra forslag, som me vil støtta.

Jon Gunnes (V) [10:30:51]: Representanten Wold snakket om at Venstre hadde foreslått dette for femte gang. Det er nok riktig, men det er en litt ny situasjon som har oppstått i det politiske Norge etter at det i Trondheim bystyre ble vedtatt å innføre et lobbyregister. Det er en spesiell bakgrunn for at det ble vedtatt i Trondheim – det er helt klart – og Venstre har nok også tidligere foreslått det i Trondheim bystyre, uten at det har vært flertall for det, men denne gangen fikk man flertall sammen med Arbeiderpartiet, SV, Miljøpartiet De Grønne og Rødt.

Bakgrunnen for det er at man hadde en mistanke om at man hadde påvirket, uten at man fikk det verifisert. Og det er det store spørsmålet her: Får de som har interesse rundt en sak, vite hvem de forskjellige representantene har snakket med, med tanke på påvirkning?

Venstre er også veldig for at vi fortsatt skal ha en åpen dør og åpenhet med tanke på å la oss bli informert og med tanke på at noen prøver å påvirke politikere. Gjerne det – men vi må også være åpne om hvem vi har latt oss bli informert av, hvordan situasjonen rundt det var, og hvilken informasjon vi har hatt tilgang til.

Jeg hører at det er flere representanter i denne debatten som påpeker store svakheter ved at vi eventuelt innfører et lobbyregister bare i Stortinget, men vi må begynne et sted, og vi tror at det enkleste og mest praktisk gjennomførbare er å registrere hvem man får besøk av på Stortinget. Jeg tror vi må få åpenhet rundt alle representantene hvis en avis eller et annet medium spør hvordan man har latt seg informere i en sak, og være åpne rundt det, enten det er i Stortinget eller i samfunnet utenfor. Det er helt fundamentalt viktig for oss å vise at det er åpenhet som gjelder i alle sammenhenger når vi politikere tar stilling i saker.

Jeg hadde håpet at Arbeiderpartiet denne gangen hadde lært litt av Trondheim, hvor man så et helt klart

behov for å begynne med et lobbyregister for å avdekke disse problemområdene når det blir tvil om hvem som har snakket med hvem.

Jeg hadde også håpet at flere partier nå ville være med på å påvirke de andre bystyrene enn det i Trondheim, men det må vel kanskje gå den andre veien, ved at man bygger politikk nedenfra og opp, og ved at det er flere kommunestyre rundt omkring som vedtar å innføre lobbyregister. Venstre vil jobbe for det ute i de forskjellige kommunestyre og fylkesting, og dette er nok ikke siste gang vi kommer til å foreslå lobbyregister. Vi har tro på at dette i hvert fall er én måte å opprettholde og videreføre den åpenheten som er utrolig viktig for at demokratiet skal ha tillit, på.

Carl-Erik Grimstad (V) [10:35:11]: Jeg er enig i mange av innsigelsene som har kommet mot forslaget om lobbyregister. Det er klart dette er en vanskelig sak, og den må håndteres på en fornuftig måte, men jeg er sikker på at den samlede hjernetrusten i dette hus kan klare å ordne også det.

Stortinget må samle seg om et lobbyregister og løse de praktiske sidene ved det i stedet for nærmest på autopilot å stemme ned et forslag som dette. Som ny representant må jeg si at noe av det som har overveldet meg aller mest ved å komme inn i dette huset, er det store antallet med lobbyister som til daglig strømmer over oss. I dette øyeblikk, mens jeg står her og taler, sitter det en representant for en organisasjon – en organisasjon med små midler, riktignok – og venter på meg i stortingsrestauranten.

Antallet informasjonsrådgivere overstiger nå antallet journalister i dette landet. Det gjorde det for lenge siden, og karrieremulighetene er betydelig bedre for informasjonsrådgivere enn de er for journalister. Med andre ord har karrieremulighetene for påvirkning steget de siste årene, og Stortinget må ta det innover seg.

Det er ikke noe nytt at man av og til innfører regler man ikke kan feste med et fastpunkt. Prinsippet om mer offentlighet er et slikt eksempel, hvor man må vurdere ting fra gang til gang. Det gis ingen faste regler, men det legges føringer for hva det skal være mulig å lobbe for og ikke lobbe for. Når representanten fra Senterpartiet sier at det er så vanskelig å ta juksere, og at det skal være et argument for at det ikke skal innføres et lobbyregister, er det etter mitt syn en merkelig logikk som ligger bak.

Jeg legger merke til at det fra presidentskapets side legges vekt på en helhetlig vurdering. I miljøet jeg kommer fra, pleier det å være et tegn på at man har et dårlig argument å framføre. Jeg synes Stortinget nå skal samle seg om å gi noen viktige signaler om dette svært viktige temaet som helt sikkert kommer til å ri oss i mange år framover.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1.

Votering

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Stortinget er da klar til å gå til votering.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt frem i alt tre forslag. Det er

- forslagene nr. 1 og 2, fra Abid Q. Raja
- forslag nr. 3, fra Bjørnar Moxnes på vegne av Rødt

Det voteses først over forslag nr. 3, fra Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å utarbeide et register hvor regjeringsmedlemmene og statssekretærene registrerer sine tidligere oppdragsgivere der vedkommende har arbeidet med å fremme politiske eller næringsmessige interesser. Registreringsplikten er avgrenset til oppdragsgivere de to siste årene før tiltredelsen og skal vike for lovbestemt taushetsplikt.»

Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Rødt ble med 74 mot 22 stemmer ikke bifalt.*

(Voteringsutskrift kl. 10.48.05)

Presidenten: Det voteses over forslag nr. 2, fra Abid Q. Raja. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en registreringsordning for dem som oppsøker den politiske ledelsen i departementene eller på Statsministerens kontor på vegne av seg selv eller andre for å påvirke regjeringen i saker som er til behandling.»

Sosialistisk Venstreparti og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Abid Q. Raja ble med 86 mot 11 stemmer ikke bifalt.**

(Voteringsutskrift kl. 10.48.30)

Presidenten: Det voteses over forslag nr. 1, fra Abid Q. Raja. Forslaget lyder:

* Korrigert stemmetall ved beskjed fra stortingssekretariatet: 74 mot 23stemmer.

** Korrigert stemmetall ved beskjed fra stortingssekretariatet: 86 mot 12 stemmer.

«Stortinget anmoder Stortingets presidentskap om å utarbeide forslag til en registreringsordning for dem som oppsøker Stortinget på vegne av seg selv eller andre for å påvirke Stortinget i saker som er til behandling.»

Sosialistisk Venstreparti og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Abid Q. Raja ble med 86 mot 11 stemmer ikke bifalt.*

(Voteringsutskrift kl. 10.48.52)

Presidentskapet hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Jon Gunnes og Carl-Erik Grimstad i Dokument 8:26 S (2017–2018) om innføring av lobbyregister – vedtas ikke.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Presidentskapets innstilling ble bifalt med 85 mot 12 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 10.49.27)

* Korrigert stemmetall ved beskjed fra stortingssekretariatet: 86 mot 12 stemmer.

Sak nr. 2 [10:49:35]

Referat

1. (215) Representantforslag fra stortingsrepresentant Per Espen Stoknes om sirkulærøkonomi som hovedløsning for håndtering av farlig uorganisk avfall i Norge (Dokument 8:106 S (2017–2018))
Enst.: Sendes energi- og miljøkomiteen.
2. (216) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken og Nicholas Wilkinson om å prioritere ideelle foran kommersielle aktører når helseforetakene kjøper institusjonsplasser (Dokument 8:104 S (2017–2018))
3. (217) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kjersti Toppe, Åslaug Sem-Jacobsen, Ivar Odnes og Geir Adelsten Iversen om å be regjeringen fremlegge en stortingsmelding om psykisk helsevern (Dokument 8:105 S (2017–2018))
Enst.: Nr. 2 og 3 sendes helse- og omsorgskomiteen.
4. (218) Samtykke til ratifikasjon av Europarådets konvensjon av 25. oktober 2007 om beskyttelse av barn mot seksuell utnyttning og seksuelt misbruk (Prop. 38 S (2017–2018))
Enst.: Sendes justiskomiteen, som forelegger sitt utkast til innstilling for utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse før innstilling avgis.
5. (219) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Knut Arild Hareide, Kari Elisabeth Kaski, Jonas Gahr Støre og Trygve Slagsvold Vedum om at tre skal være et hovedelement i det nye regjeringskvartalet (Dokument 8:103 S (2017–2018))
Enst.: Sendes kommunal- og forvaltningskomiteen.
6. (220) Endringer i lov om avgift til forskning og utvikling i fiskeri- og havbruksnæringen (forvaltningen av Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond) (Prop. 37 L (2017–2018))
Enst.: Sendes næringskomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Så synes ikke, og møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 10.51.

